

Judikatūras krājums

Lieta C-948/19

UAB “Manpower Lit”

pret

E. S. u.c.

un

Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu (EIGE)

(Lietuvos Aukščiausioji Teismas lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Tiesas (otrā palāta) 2021. gada 11. novembra spriedums

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Pagaidu darbs – Direktīva 2008/104/EK – 1. pants – Piemērošanas joma – Jēdzieni “valsts uzņēmums” un “saimnieciskās darbības veikšana” – Eiropas Savienības aģentūras – Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (EIGE) kā “lietotāju uzņēmums” šīs direktīvas 1. panta 2. punkta izpratnē – 5. panta 1. punkts – Vienlīdzīgas attieksmes princips – Darba un nodarbinātības pamatnosacījumi – Jēdziens “tas pats darbs” – Regula (EK) Nr. 1922/2006 – LESD 335. pants – Savienības iestāžu administratīvās autonomijas princips – LESD 336. pants – Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi un Savienības Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība

1. *Sociālā politika – Pagaidu darbs – Direktīva 2008/104 – Piemērošanas joma – Lietotāja uzņēmuma, valsts un privāto uzņēmumu un saimnieciskās darbības jēdzieni – Apjoms – Savienības aģentūras – Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts – Pagaidu darba aģentūras veikta tādu personu nodošana rīcībā, kuras ar šo uzņēmumu ir noslēgušas darba līgumu šajā aģentūrā – Iekļaušana (Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1922/2006 3. panta 1. punkts, 5. pants un 14. panta 3. punkts; Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/104 1. pants)*

(skat. 32., 34., 38., 39., 42.–46. un 50. punktu un rezolutīvās daļas 1) punktu)

2. *Sociālā politika – Pagaidu darbs – Direktīva 2008/104 – Vienlīdzīga attieksme – Jēdziens “tas pats darbs” – Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts – Darbs, ko veic pagaidu darbinieks, kurš ir nodots šīs Savienības aģentūras rīcībā – Iekļaušana – Atbilstošās Savienības tiesību normas – Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi – Ietekmes neesamība (LESD 335. un 336. pants; Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkts)*

(skat. 55.–60., 62. punktu un rezolutīvās daļas 2) punktu)

Rezumējums

Lietuvas pagaidu darba aģentūra *Manpower Lit* nodeva Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (*EIGE*), kas ir Viļņā (Lietuva) reģistrēta Savienības aģentūra, rīcībā piecus darbiniekus attiecīgi kā asistentus un IT atbalsta darbinieku. Pēc tam, kad viņu darba tiesiskās attiecības ar *Manpower Lit* beidzās laikposmā no 2018. gada aprīļa līdz decembrim, šie darbinieki, uzskatot, ka viņiem pienākas neizmaksātā darba samaksa, vērsās *Valstybinės darbo inspekcijos Vilniaus teritorinio skyriaus Darbo ginčų* komisija (Darba inspekcijas Viļņas teritoriālās daļas Darba strīdu komisija, Lietuva), lai saņemtu tās samaksu.

Ar 2018. gada 20. jūnija lēmumu šī komisija, ņemot vērā Darba kodeksa normu, ar kuru Lietuvas tiesībās transponēts Direktīvā 2008/104¹ noteiktais vienlīdzīgas attieksmes pret pagaidu darba aģentūru darbiniekiem princips, uzdeva atgūt minētos parādus, uzskatot, ka attiecīgie darbinieki faktiski pildīja *EIGE* pastāvīgā personāla locekļu funkcijas un ka viņu darba samaksas nosacījumiem ir jāatbilst tiem, kādus tas piemēro saviem līgumdarbiniekiem.

Tā kā gan pirmajā, gan apelācijas instancē *Manpower Lit* celtā prasība par šo lēmumu tika noraidīta, *Manpower Lit* iesniedza kasācijas sūdzību *Lietuvos Aukščiausio Teismo* (Lietuvas Augstākā tiesa).

Šī tiesa nolēma uzdot jautājumu Tiesai, lai noskaidrotu, vai Direktīvā 2008/104 paredzētais vienlīdzīgas attieksmes pret pagaidu darba aģentūru darbiniekiem princips ir piemērojams pamatlietā, ņemot vērā, ka lietotājs, kas izmanto pagaidu darbam norīkotu darbinieku nodrošināšanas pakalpojumus, ir Savienības aģentūra.

Tiesa spriedumā apstiprina, ka pamatlietā ir piemērojama Direktīva 2008/104, tostarp tiesību normas, kuru mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu.

Tiesas vērtējums

Tiesa, pirmkārt, analizē Direktīvas 2008/104 piemērošanas jomu. Šajā ziņā Tiesa norāda, ka *EIGE*, lai direktīva būtu piemērojama, ir jāizpilda trīs nosacījumi², proti, tam ir jāietilpst jēdzienā “publiski un privāti uzņēmumi”, tam ir jābūt “lietotājuuzņēmumam” un jāveic “saimnieciskā darbība”.

Saistībā ar jautājumu, vai *EIGE* var tikt uzskatīts par “lietotājuuzņēmumu”³, Tiesa norāda, ka attiecīgie darbinieki kā pagaidu darbinieki veica pagaidu darbu *EIGE* tā uzraudzībā un vadībā. Turklāt šī Savienības aģentūra ir jāuzskata par “juridisko personu” šīs direktīvas izpratnē. Tiesa no tā secina, ka *EIGE* šajā kontekstā ir “lietotājuuzņēmums”.

Attiecībā uz jēdzienu “publiski un privāti uzņēmumi” un “saimnieciskā darbība” tvērumu, jo šie jēdzieni direktīvā nav definēti, Tiesa vēlas noskaidrot, vai *EIGE* veic saimniecisku darbību, kas ietver preču vai pakalpojumu piedāvāšanu attiecīgajā tirgū.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/104/EK (2008. gada 19. novembris) par pagaidu darba aģentūrām (OV 2008, L 327, 9. lpp.) 5. pants.

² Atbilstoši šīs direktīvas 1. panta 2. punktam. Saskaņā ar šo tiesību normu šo direktīvu piemēro valsts un privātiem uzņēmumiem, kas ir pagaidu darba aģentūras vai lietotājuuzņēmumi, kuri veic saimnieciskas darbības, neatkarīgi no tā, vai tie gūst peļņu vai ne.

³ Direktīvas 3. panta 1. punkta d) apakšpunkta nozīmē, proti, “fiziska vai juridiska persona, kura labā un kura uzraudzībā un vadībā pagaidu darba aģentūras darbinieks strādā noteiktu laiku”.

Šajā ziņā tā vispirms konstatē, ka šīs Savienības aģentūras darbības neietilpst publiskās varas prerogatīvu īstenošanā un līdz ar to nav izslēgtas no saimnieciskās darbības kvalifikācijas. Turpinājumā, ņemot vērā noteiktas *EIGE* darbības, kas uzskaitītas Regulā Nr. 1922/2006⁴, ir jāuzskata, ka pastāv tirgi, kuros darbojas komercuzņēmumi, kas konkurē ar *EIGE*. Tam, ka, veicot šīs darbības, *EIGE* nav peļņas gūšanas mērķa, nav nozīmes. Visbeidzot, *EIGE* ieņēmumos tostarp ietilpst⁵ maksājumi, kas veikti kā atlīdzība par sniegtajiem pakalpojumiem, kas apstiprina, ka Savienības likumdevējs ir paredzējis, ka tas vismaz daļēji rīkosies kā tirgus dalībnieks.

Tādējādi Tiesa secina, ka ir jāuzskata, ka *EIGE* vismaz daļēji veic darbību, kas izpaužas kā pakalpojumu piedāvāšana noteiktā tirgū, un ka līdz ar to Direktīvas 2008/104 piemērošanas jomā ietilpst tas, ka pagaidu darba aģentūra nodod rīcībā personas, kuras ar šo uzņēmumu ir noslēgušas darba līgumu ar *EIGE*, lai tur sniegtu darba pakalpojumus.

Otrkārt, Tiesa izskata jautājumu par to, vai darbs, ko veic pagaidu darba ņēmējs, kurš nodots *EIGE* rīcībā, var tikt uzskatīts par tādu, kas ir "tas pats darbs" Direktīvas 2008/104 izpratnē, ņemot vērā, ka saskaņā ar šo direktīvu⁶ galvenie pagaidu darba aģentūru darbinieku darba un nodarbinātības nosacījumi viņu darba pienākumu pildīšanas laikā pie lietotājuuzņēmuma ir vismaz tie, kas tiem būtu piemērojami, ja minētais uzņēmums viņus tieši pieņemtu darbā tā paša darba veikšanai.

Attiecībā uz iespēju pielīdzināt pagaidu darba aģentūru darbinieku darba un nodarbinātības nosacījumus nosacījumiem, saskaņā ar kuriem tiek nodarbināts personāls, pamatojoties uz Savienības Civildienesta noteikumiem, Tiesa noraida Eiropas Komisijas argumentu, saskaņā ar kuru šī pielīdzināšana varētu pārkāpt LESD 335. pantu, piešķirot Savienībai visplašāko tiesībspēju un rīcībspēju, kas juridiskām personām ir atzīta valstu tiesību aktos, un LESD 336. pantu attiecībā uz to, kā Savienības likumdevējs pieņem Civildienesta noteikumus. Šī pielīdzināšana nekādā ziņā nenozīmē, ka šiem pagaidu darbam norīkotajiem darbiniekiem tiek piešķirts ierēdņa statuss. Tiesa precizē, ka, ja nav īpaša tiesiskā regulējuma un šīs aģentūras izmanto pagaidu darbam norīkotus darbiniekus, pamatojoties uz līgumiem, kas noslēgti ar pagaidu darba aģentūrām, vienlīdzīgas attieksmes princips šiem darba ņēmējiem ir pilnībā piemērojams uzdevumu, ko tie veic šādā aģentūrā, ietvaros.

Tiesa secina, ka darbs, ko veic pagaidu darbinieks, kurš nodots *EIGE* rīcībā, var tikt uzskatīts par tādu, kas ir "tas pats darbs" šīs tiesību normas izpratnē, pat pieņemot, ka tajā darbā, kura izpildei *EIGE* tieši pieņem darbā darbiniekus, ir ietverti uzdevumi, kurus var izpildīt tikai un vienīgi tās personas, kas ir pakļautas Savienības Civildienesta noteikumiem.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1922/2006 (2006. gada 20. decembris) par Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta izveidi (OV 2006, L 403, 9. lpp.) 3. panta 1. punkta g) apakšpunktā tostarp ir paredzēta Eiropas līmeņa konferenču, kampaņu un sanāksmju rīkošana.

⁵ Saskaņā ar Regulas Nr. 1922/2006 14. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

⁶ Minētās direktīvas 5. panta 1. punkts.